

02

April 2022 Jaargang 10

NIEUWSBRIEF Nieuwsbrief

1	<i>Column/ Colofon</i>
2	<i>Excursies en vrijwilligers werkzaamheden</i>
2	<i>Info bestuur en Werkgroepen</i>
5	<i>Foto's in beeld</i>
6	<i>Stichting nieuws</i>
7	<i>Persberichten</i>
11	<i>Ontmoeting in de middeleeuwen</i>
12	<i>Tijftjaf zing weer</i>
14	<i>Genoeg te eten in de middeleeuwen</i>
18	<i>Bunzing, hermelijn en wezel....</i>
22	<i>Buiten de regio</i>
23	<i>Kort bericht</i>
24	<i>Vrijwilligers gevraagd</i>

Werkgroep Flora en fauna Zwijndrechtse Waard

WetensWaard

Stichting Natuur en Landschap Zwijndrechtse Waard

Bestuur

Voorzitter	Hans Bakker	voorz-st@natuur-zw.nl
Secretariaat en sponsering	Cees Roosendaal	078-6101879
Penningmeester	Gert de With	078-6185939

Coördinatoren

Werkgroep Flora en fauna	Ron Stevense	rstevense@cello.nl
Natuureducatie	Lidy van der Lans-Exler	078 6812629
Ruimtelijke ordening	Martin de Bruin	078-6102822
Beheer 't Weetpunt Agenda planning	Harrie de With Cees de Baat	078-6823346 06 10732313

Eindredactie

Ron Stevense

Kopij voor het volgend nummer per e-mail naar rstevense@chello.nl

COLUMN

De natuur is weer zichtbaar aan het veranderen. Alles begint weer te bloeien de vogel fluiten het is echt weer om naar buiten te gaan en te gaan genieten van het mooie weer.

Dat er wel eens omstandigheden zijn die een nieuwsbrief verlaat is spijt mij maar ziekte en tot overmaat van ramp een "echte" computer Crashen zorgen voor de nodige problemen. Gelukkig was er wel een back up maar even overzetten gaat nooit zonder de nodige problemen.

Corona voorbij!? Dat weten we niet maar de activiteiten zijn weer terug. Afgelopen tijd is er veel georgnisserd en het nodige moet nog gedaan worden. Helaas hebben we nog steeds vrijwilligers nodig bij de stichting voor alle werkgroepen.
Heeft u interesse informeer een.

Binnenkort wordt de bevertentoonstelling geopend maar het is nu al de moeite waard om te gaan kijken. De aanleiding is dat we een jonge dode bever is gevonden en deze is nu opgezet te zien.

Ook alle school activiteiten zijn weer begonnen. Alleen de natuur excursies moete nog opgestart worden. Verschillende personen moet nog benaderd worden en we hopen dit ook binnenkort op te kunnen starten.

Een nieuwsbrief is afhankelijk wat er binnenkomt aan verhalen e.d. heeft u wat te melden of een ervaring die u heeft meegemaakt in de natuur stuur dan eens een verhaal op.

Colofon

Deze nieuwsbrief is een uitgave van de "Stichting Natuur en Landshap Zwijndrechtse Waard"

*Bezoekerscentrum: t 'Weetpunt
Develpad 169
3335AR Zwijndrecht*

Voor verdere informatie kunt onze website bezoeken

*Stichting Natuur & Landschap Zwijndrechtse Waard:
<http://www.natuur-zw.nl/Wordpress/>*

*Redactie:
Eindredactie en eindverantwoordelijkheid: Ron
Stevense*

*Alle stukjes kunnen en activiteiten kunnen gemaild worden naar
rstevense@chello.nl*

Deze nieuwsbrief "vervangt de nieuwsbrief van de Flora en fauna Werkgroep Zwijndrechts Waard

Parede fuut Foto: Ron Stevense

Excursies

Vrijwilligers werkzaamheden

Activiteiten

Agenda 2022

WERKGOEP NATUURONDERHOUD ZWIJNDRECHTSE WAARD

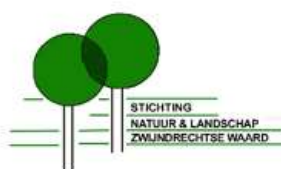
Werkzaamheden in de Hooge Nesse polder/ Veerplaat

Natuur werkdag Hooge Nesse van 9.00-12.30 uur

Gegevens zie info bladzijde

30 april
Zaterdag

11 mei
Woensdag

Natuuractiviteiten

Voor de jeugd
in / bij 't Weetpunt
Develpad 169, 3335 AR Zwijndrecht

Zaterdag 14 mei 2022
Start 1 uur tot 3 uur

Het zoemende volk

**Welke bijen, hommels of vliegen zweven en zoemen
er rond zo in het zonnetje**

We maken er een leuke natuurmiddag van,
aanmelden kan via:
scharrelkidszwijndrecht@gmail.com

Iedereen is welkom vanaf 6 jaar.

Ben je jonger dan 6 jaar? Kom dan met een begeleider.

Aan de activiteit zijn geen kosten verbonden, toch is een kleine bijdrage welkom.

De leiding van de IVN Scharrelkids zaterdag.

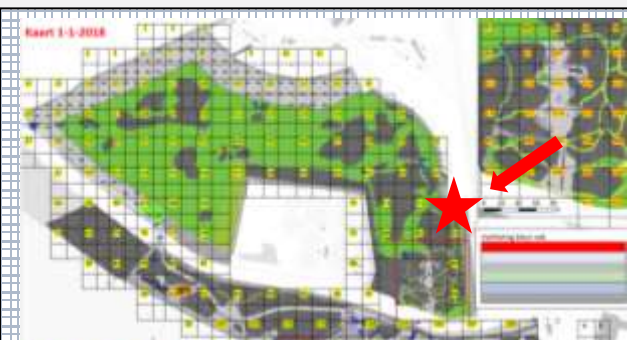
Volgende activiteit 11 juni: Sloopjes dag

Werkgroep Natuur Beheer Zwijndrechtse Waard

Locatie: Hooge Nesse/Veerplaat

KORTE INFORMATIE:

- 1 Zwervers slapen op de Hooge nesse
- 2 Dam na diefstal weer gerepareerd
- 3 Stronkentrekker blijkt waardevol gereedschap te zijn

Verzamelen bij de ingang Hooge Nesse/bij hsl-lijn. (Lindsedijk)

Aanvang: 9.00 uur - 12.30 uur
 Klaarzet team 8.30 uur bij van Nesse/ werkschuur
 Onder leiding van: Evert
 Info en afmelden bij: rstevense@chello.nl

Weersverwachting

Verwachte temperatuur: Celsius
 Weer:
 Bijzonderheden:

Beheeractiviteiten:

Maaien, reparaties hekwerk, stronkentrekken enz.

Flora en Fauna Werkgroep Zwijndrechtse Waard

Vogelwerkgroep Zwijndrechtse Waard

Excursie werkgroep

Werkgroep nestkasten

KORTE INFORMATIE:

- 1 Natuurcompensatie bij Devel
- 2 Zonnepanelen ecologisch veranderd plaatsen?
- 3 Winter werkzaamheden afgerond
- 4 Bruine kiekendief weer aanwezig
- 5 Volop reeën te zien op de Hooge Nesse
- 6

Flora en fauna werkgroep nieuws

De natuur gaat door en onderhoud blijft noodzakelijk. Vele vergaderingen ontrent de Hooge Nesse /Veerplaat zijn er geweest en nog steeds is niet alles geregeld. Nu is het gebouw op de Hooge Nesse, wat gaat mee gebeuren plannen lopen langzamerhand binnen. We wachten af.

Helaas is vandalisme weer een probleem, diefstal van een damwand, hekwerk is gestolen. Oorzaak is nu weer de hoge prijs voor metaal en hout dit doet mensen met verkeerde intenties helaas op zoek gaan wat niet van hun is. We hopen dat dit snel opgelost is.

Binnenkort hebben we de nieuwe trekker en we zijn volop bezig om de stronkentrekker die aangeschaft is te gebruiken. Het voordeel is als je de wortel uit de grond trek en geen nieuw groei tevoorschijn komt.

De dam die gebouwd is op de Hooge Nesse heeft zijn doel al gedeeltelijke bereikt. Omdat er constant water aanwezig is zijn er groene kikkers massaal tevoorschijn gekomen evenals ook de kleine salamander. We hopen dat het water effect nog groter wordt in de toekomst maar we hebben nog wat hindernissen te overwinnen met waterschap.

FOTO'S IN BEELD

BEVER EXPOSITIE IN HET WEETPUNT

Binnenkort wordt de expositie "De bever en zijn omgeving" geopend.

Deze expositie gaat over de bever en de gevolgen voor het landschap waarin deze leeft.

Veel ander dieren en planten profiteren van de aanwezigheid van de bever door het openhouden van het landschap door zijn vele geknaag aan bomen

Kom eens langs en kijken de expositie.

Opening tijden zie de website

Ron Stevense

In Memoriam

In memoriam SJEF van der LANS

Eind vorig jaar (30-12-2021) is Sjef van der Lans overleden, de echtgenoot van onze Lidy. Zijn overlijden kwam voor de familie, en zeker ook voor ons, heel onverwacht en dan komt zo'n overlijdensbericht extra hard aan.

Sjef was ruim 61 jaar met Lidy getrouwd en was in alle opzichten "haar maatje". Hij hielp Lidy bij veel van haar activiteiten voor het vrijwilligerswerk van onze Stichting. Hij was haar vraagbaak, haar hulp, haar stimulator. En dan is zo'n afscheid zeer ingrijpend.

Sjef was zelf ook zeer actief op meerdere gebieden. Hij was de grote "kleine" man in het gezin met 5 kinderen, waarvan tot hun grote verdriet hun zoon Luuk hen ontvallen is door een verkeersongeluk in Zuid-Afrika.

Hij was erelid van het Shantykoor "De Brulboei" en is voor zijn vele vrijwilligerswerk onderscheiden als "Lid in de orde van Oranje-Nassau".

Op het overlijdensbericht schreef de familie: *"Onze kleine, sterke en warme pater familias laat een grote leegte achter. We staan samen om hem heen, gesterkt door de gedachte dat we voortbouwen op het liefdevolle fundament dat hij in zijn leven samen met mama voor ons heeft gelegd"*. Einde citaat.

Die mama is onze Lidy vander Lans-Exler. Wij condoleren haar met dit grote verlies en zullen haar nabij zijn en proberen hulp geven bij haar verdere leven en bij alle activiteiten voor de jeugd in de Zwijndrechtse Waard.

Wim Los

In memoriam TEUN GRIFFIOEN

Op 15 januari 2022 is onze Teun Griffioen op 89-jarige leeftijd overleden. Teun was al geruime tijd ziek en verzwakt en heeft heel lang de mantelzorg van zijn vrouw Bep als een warme deken mogen ervaren. Toen dat niet meer te doen was thuis, is hij naar het verzorgingshuis Crabbehof in Dordt overgeplaatst en daar is hij overleden.

Teun Griffioen was een vrolijk mens, met een stralende lach. Hij kwam uit de onderwijswereld en heeft zich als leraar lichamelijke opvoeding opgewerkt tot adjunct directeur van een opleidingscentrum voor aankomende leerkrachten. Toen hij met pensioen ging is hij in het vrijwilligerswerk terecht gekomen. Bij zijn kerk Develhof en bij onze Stichting N&LZW.

Teun was een natuurliefhebber. In 1997 is hij door Anton van der Ploeg gevraagd om mee te werken aan de opbouw van het arboretum en om, in het bijzonder, de zorg voor het informatiecentrum 't Weetpunt op zich te nemen. Hij heeft dat veel jaren gedaan, als bestuurslid van de Stichting N&LZW en als voorzitter vande Werkgroep 't Weetpunt. Onder

zijn regie bouwde men jaarlijks 3 á 4 tentoonstellingen op en Teun zorgde ook er ook voor dat er wekelijks gastheren en -vrouwen present waren.

Teun zorgde voor het onderhoud, regelde de inkoop en maakte de maandelijkse activiteitenagenda. Hij deed dat op een accurate wijze en.....altijd met een brede glimlach. Samen met Lidy heeft Teun ook meegewerkt aan het opzetten van de NME-activiteiten. Nu nog krijgen ruim 4.500 basisscholieren deze natuurlessen.

Teun is voor zijn vele vrijwilligerswerk ook bekroond met een koninklijke onderscheiding: "Lid in de orde van Oranje Nassau".

Wij koesteren vele goede herinneringen aan een plezierig en goed mens: Teun Griffioen.

Wim Los

Feest

Feest.
In een met zon
overgoten park,
waar alles in
bloestaat vierde
Jasmijn haar
feestje.
Madeliefjes in
bloei, daar een
mooie armband
van gemaakt.
Takken sjouwen
vogelnest bouwen.
Wat een gaaf
feestje in 't
Weetpunt in
Zwijndrecht
Allemaal met
blozende wangen
naar huis.
Feestje geslaagd.
Het feest team van
't Weetpunt Jet en
Lidy

PERS BERICHTEN

Feestelijke Boomfeestdag in Zwijndrecht

Op woensdag 16 maart werd de Nationale Boomfeestdag gevierd in Zwijndrecht. In samenwerking met Stichting Natuur & Landschap Zwijndrechtse Waard (SN&LZW) En de gemeente Zwijndrecht hebben leerlingen van groep 8 van basisschool De Tandem 5 sierappelbomen geplant op het grasveldje ter hoogte van de Rotterdamseweg 190.

Voorafgaand aan deze dag kregen de kinderen op school een les over bomen, verzorgd

Door een schoolgids van het IVN. De les werd afgesloten met een quiz waarin allerlei

vragen werden gesteld over bomen. De winnaar van deze quiz mag zich de Bomenkoning of Bomenkoningin van dit jaar noemen.

Daarnaast mochten alle leerlingen hun naam op een blad schrijven voor in de tijdcapsule: een herinneringskoker. Deze tijdcapsule wordt tijdens het planten bij de wortels van een boom gelegd. Als de boom aan het einde van zijn leven omvalt komt de tijdcapsule weer vrij. Na het opendraaien van de tijdcapsule, kun je zien wanneer de boom is geplant en wie daar hun schepje aan heeft bijgedragen!

Om 11.30 uur werden de kinderen welkom geheten wethouder Jacqueline van Dongen en de voorzitter van de SN&L-ZW, Hans Bakker. Daarna mocht Angelina, de winnares van de bomenquiz samen met de wethouder de eerste boom planten en de tijdcapsule bij de wortels leggen. Niet snel daarna volgden ook de andere leerlingen om samen met de gemeentewerkers de andere 4 bomen te planten.

Als dank voor het harde werken kregen de kinderen na afloop een lekkere beker appelsap en een klein presentje.

Mede dankzij het prachtige weer kunnen we met zijn allen kunnen weer terugkijken op een geslaagde Boomfeestdag!

Voorjaar

Dionne vierde haar feestje met al haar vrienden in het bloeiende park bij 't Weetpunt.

Hoe bouwen vogels een nest en waarom.

Om dit werk van de vogels zelf te ervaren, moesten alle feestelingen aan het werk.

Met elkaar een vogelnest bouwen waar je met alle feestelingen in kan zitten

Een hele ervaring, dit vogelwerk.

Na al dit zware vogelwerk ging de hele club met blozende wangen en met lekkere versnaperingen weer naar huis,

Het feest team van 't Weetpunt

Anneroos en Lidy

www.natuur-zw.nl

Paashazenspeurtocht

Wat een feest voor Silvijn en zijn vriendjes.

Ook nog spannend, de paashaas had overal eitjes verstopt zelfs in de insectenmuur.

Na veel creatieve opdrachten een spannend eind met een heel groot paas ei.

Feestje geslaagd

Het feest comité van 't Weetpunt

Anne-roos en Lidy

Workshop

16 leerlingen van de Basisschool de Wijngaard hebben zich opgegeven voor een natuurproject
Onder leiding van Paul Hellendoorn <paul@hi5ambacht.nl>
Voor een workshop natuur ben je bij 't Weetpunt op het juiste adres.
Wat leuk onder schooltijd met je project aan de slag.
Braakballenpluizen.
Deze leerlingen weten nu alles van de uil en zijn streken.
Met veel materiaal voor een spreekbeurt . Weer naar school
De vrijwilligers van 't Weetpunt

Anne-roos en Lidy

Koningsdag

22-4-2022 op de basisschool De Toermalijn.
Een koningsdag met een bijzonder tintje.
Na alle spannende Koningspelletjes op de speelplaats, was het ontspannen bezig zijn in de natuur.
Lekker met modder spelen en een blij bijenbom maken.
Alles in mooie plantenbakken gezaaid, over een maandje staat de hele speelplaats tussen de bloemen allemaal door de leerlingen zelf verzorgd.
Ook allemaal een oranje plantje geplant om mee naar huis te nemen.
Dank aan Wim Arie Hamer(Florensis) die oranje plantjes leverde.

Het schoolgidsen team van 't Weetpunt
Joanna en Lidy

Flexibele tureluurs

De eerste zomergasten waren hier al vanaf eind februari, maar vanaf nu gaat het snel met steeds meer terugkomende soorten. Vogels die in Zuid-Europa overwinteren zijn hier nu al in redelijke aantallen aangekomen, terwijl soorten die tot naar Zuid-Afrika trekken pas eind mei zullen arriveren. Voor die soorten moeten we dus nog geduld hebben, maar er is alweer genoeg te zien en de eerste soorten zitten alweer op hun nest. Kieviten liggen in het Waalbos en in de Crezéepolder alweer op vier eieren, maar ook een andere weidevogel komt op die plekken voor: de tureluur.

Tureluurs zijn te herkennen aan hun grijsbruin gespikkelde verenkleed, met opvallend lange oranje poten en redelijk lange snavel. Bovendien hebben ze een opvallende roep, waar je op z'n zachtst gezegd 'tureluurs' van kan worden... De tureluur is een typische weidevogel die je in de weilanden in de Alblasserwaard vooral zal treffen, maar ook in nieuw aangelegde gebieden zitten ze vaak snel. Toen het Sandelingenpark in de eerste jaren nog nauwelijks begroeid was, zaten daar bijvoorbeeld ook meerdere paartjes tureluurs. Ondertussen zijn ze daar weer verdwenen, maar zijn het Waalbos en de Crezéepolder wel weer ontwikkeld tot natuurgebieden. Daar broeden nu dus weer meerdere paartjes tureluur. Mede omdat tureluurs zo flexibel zijn en ook makkelijk op nieuwe plekken kunnen gaan broeden, gaat het met tureluurs nog relatief goed in vergelijking met andere weidevogels als de grutto en kievit. Met name de aantallen grutto's zitten al jaren in de min, wat vooral komt doordat het landbouwgebied in Nederland niet meer

geschikt is als leefgebied. Daar wordt te vroeg gemaaid (dus gaan nesten verloren) en er zijn vaak te weinig insecten meer aanwezig.

In natuurgebieden spelen dat soort problemen meestal niet of veel minder, waardoor tureluurs het dan ook goed doen in bijvoorbeeld de Crezéepolder. Ze zitten daar nu weer sinds maart, nadat ze de winter hebben doorgebracht in Zuid-Europa. Aangezien in de regio meerdere tureluurs met ringetjes uit Portugal zijn waargenomen, weten we dat ze daar de winter doorbrengen. De ringetjes worden aangebracht voor onderzoek, waardoor we veel leren over deze en andere soorten. Uit het onderzoek is zo gebleken dat tureluurs elk jaar weer naar dezelfde plek terugkeren, en dan soms zelfs tot op de graspol nauwkeurig hun eieren neerleggen. Het nest van een tureluur stelt overigens weinig voor. Het is een gedraaid kuiltje in hoog gras, waarbij ze de grassprietten over het nest heentrekken. Het nest wordt zo geheel onzichtbaar gemaakt, om te voorkomen dat roofdieren het nest zullen vinden. Nadeel is dat tureluurs vanaf het nest geen uitzicht hebben, maar ze proberen altijd om hun nest zo dicht mogelijk bij een kievitsnest te leggen. Kieviten zien de vijanden namelijk wel ruim op tijd aankomen en zijn bovendien felle verdedigers van hun nest. Nesten van tureluurs nabij een kievitsnest zijn dan ook twee keer zo vaak succesvol. Genoeg dus om op te letten bij een wandeling door de Crezéepolder of het Waalbos, want zeker in deze tijd van het jaar sowieso aan te raden is!

Heeft u vragen, zelf wat onbekends gezien of andere opmerkingen? Mail me gerust: cornelisfokker@gmail.com

Ontmoeting met de Middeleeuwen in 't Weetpunt

Op dinsdagmiddag 14 juni kunt u een korte kennismaking beleven met de middeleeuwse cultuur. U hoort muziek, een aantal verhalen, wat uitleg hier en daar over speellieden en ziet kleding dingen uit het dagelijkse leven.

Dat gebeurt in 't Weetpunt om 13.30, 14.30 en 15.30 uur.
Hadewig en Pauwelken, twee kleurrijke speellieden, geven een gevarieerde impressie van het leven van 2 muzikanten uit de middeleeuwen.
Met muziek, zang en verhaal hopen zij u een prettig half uur te bezorgen.

ANDER NIEUWS

De tjiftjaf zingt weer; volg de aankomst van zomervogels live

[Sovon Vogelonderzoek Nederland](#)

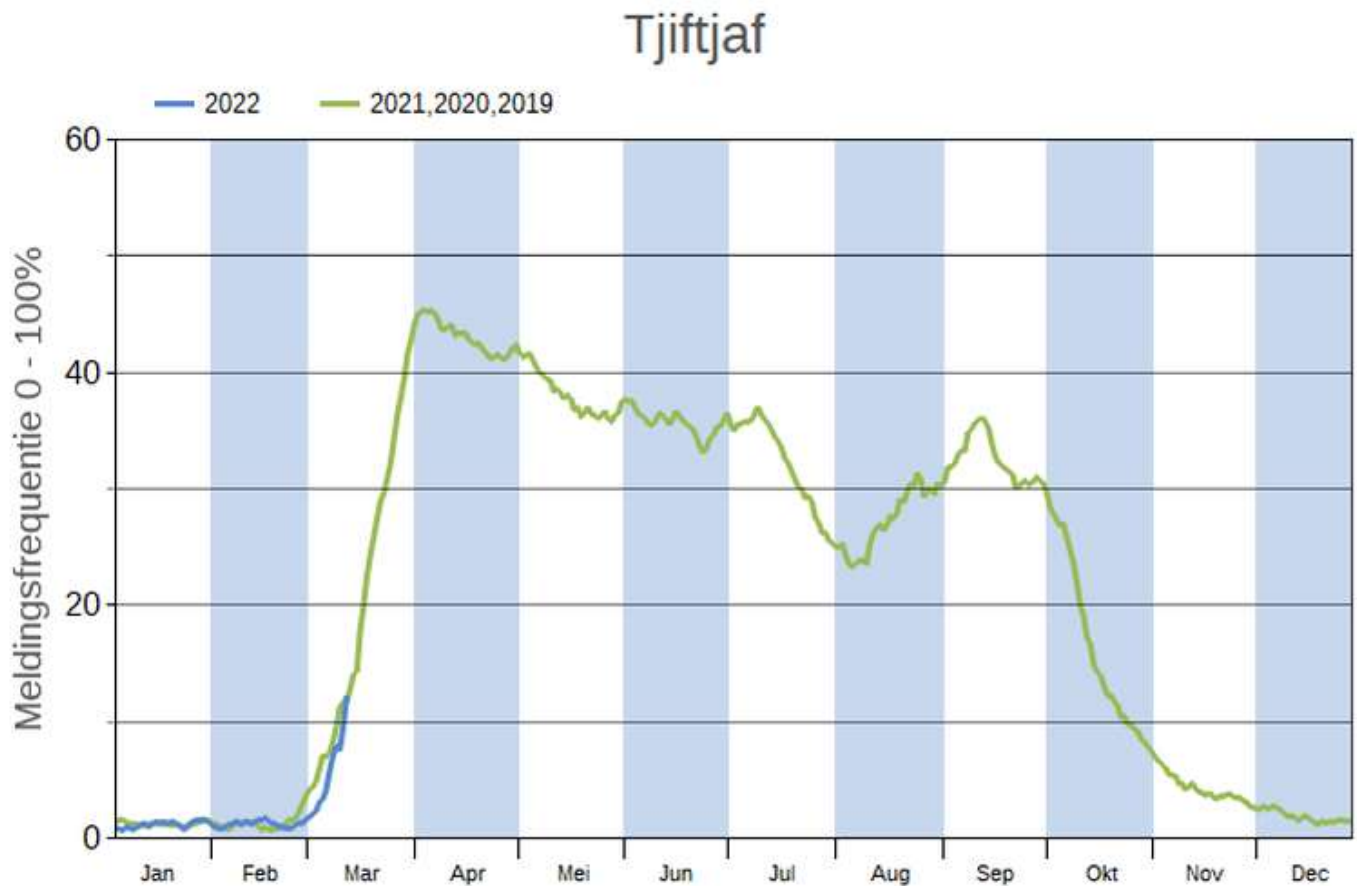
13-MRT-2022 - Heb je hem al gehoord? De tjiftjaf zingt weer. De laatste dagen schiet het aantal meldingen van deze bekende zomergast weer omhoog. Ook dit jaar kun je de fenologie van zomervogels weer live volgen: met LiveAtlas, waarin complete vogellijstjes laten zien wanneer zomervogels arriveren.

Sinds enkele dagen is het bekende 'tjif-tjaf' weer op heel veel plekken in Nederland te horen. De tjiftjaf is voor veel natuurliefhebbers één van de bekendste lentebodes. Met bijna een half miljoen paren is deze kleine loofzanger de op zes na talrijkste broedvogel in ons land. Her en der overwinteren hier ook wel wat tjiftjaffen, maar bijna allemaal zijn ze 's

winters naar Zuid-Europa uitgeweken. Die vogels keren nu massaal terug en beginnen te zingen.

Fenologie

De binnenkomst van zomervogels is mooi te volgen via de tellingen [van LiveAtlas](#). Elke dag komen er meer dan zestig complete vogellijstjes verspreid uit het land binnen via dit project. Doordat het volledige lijsten zijn, kunnen we de binnenkomst en het seizoenspatroon (fenologie) van alle vogels hiermee live volgen. De deelnemende vogelaars melden niet alleen het eerste zingende exemplaar, maar daarna ook alle waarnemingen op h

un lijstjes.

Trefkansfiguur van de tjiftjaf in 2022 ten opzichte van 2019-2021. In de grafiek zie je de meldingsfrequentie van de complete lijsten waarop de soort is waargenomen (Bron: Sovon)

Zo blijkt dat tjiftjaffen nu zo'n drie dagen later worden gemeld dan gemiddeld over de afgelopen drie jaar. Waarschijnlijk zijn ze dus ietsje later aangekomen. De meeste tjiftjaffen worden opgemerkt door hun zang. Maar wie hun subtiele 'wieet'-roepje ook kent, pikt ze op die manier ook weleens op.

Ook andere zangers

Ook andere zangvogels zijn met het zonnige en rustige weer flink actief. Op heideterreinen maken boomleeuweriken weer volop baltsvluchtjes. Grote lijsters beleven momenteel hun zangpiek, net als boomklevers en vinken. Ook mezen zingen volop. In meer open gebieden zijn veldleeuweriken, graspiepers en geelgorzen alweer fanatiek aan het zingen. De komende week worden volgens LiveAtlas de eerste blauwborsten en oeverzwaluwen weer verwacht. Neem eens een kijkje op [de pagina's van deze soorten](#), of probeer zelf eens [een lijstje](#) bij te houden!

Boomleeuweriken zingen nu volop. In april zijn ze al een stuk stiller (Bron: Ján Svetlík)

Tekst: Albert de Jong, [Sovon Vogelonderzoek Nederland](#)

Foto's: Harvey van Diek (leadfoto: tjiftjaf in meidoorn); Ján Svetlík

Grafiek: Sovon

Genoeg te eten voor de merel in eerste maanden van het jaar

[Sovon Vogelonderzoek Nederland](#)

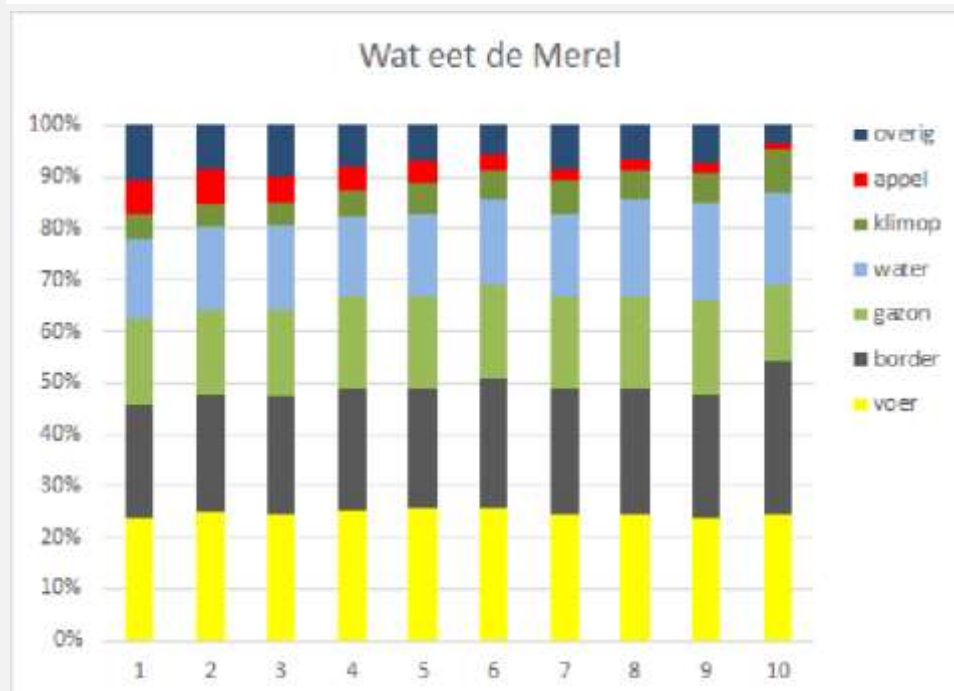
26-MRT-2022 - Merels zie je overal. Maar om onduidelijke redenen lopen de aantallen terug, met name in de stad en in de bossen op zandgronden. Dat zou kunnen komen doordat daar te weinig voedsel voor ze is. Maar eigenlijk weten we helemaal niet goed wat merels door het jaar heen eten. Tijdens het Jaar van de Merel doen we daarom onderzoek naar het menu van de merel.

Iedereen kan meedoen aan de telling 'Wat eet de Merel?' Je maakt een telgebied aan en vult in wat er aan eten voor de merels aanwezig is. Wekelijks houd je dan bij waar ze van eten. En waar niet van. Inmiddels zijn er ruim 3.000 tellingen doorgegeven, met in de eerste weken van het jaar meer dan 300 tellingen per week. In alle tellingen bij elkaar zijn er 8.420 merels geteld in de eerste tien weken van 2022. Opvallend is dat er wekelijks constant rond de 2,7 merels per tuin aanwezig zijn. Dit komt overeen met wat we weten uit [Jaarrond Tuintelling](#) en [LiveAtlas](#).

Vogelvoer, border en gazon

Bij meer dan de helft van de meldingen eten de merels van vogelvoer, uit de border en het gazon, en doen ze zich tegoed aan het aanwezige water (zie figuur). Bij vogelvoer moet je denken aan vogelzaad, meelwormen, rozijnen, een voerblok met insecten, of een neergelegde appel of peer. In de eerste tien

weken van 2022 is vogelvoer constant een voedselbron voor de vogels.

Relatief gebruik van voedsel door de merel per week (2 januari tot en met 12 maart). De groep 'overig' is een verzameling van soorten zoals hulst, vuurdoorn, laurierkers, kamperfoelie, mispel, meidoorn en Gelderse roos (Bron: Sovon) Het gebruik van de border lijkt in de laatste weken iets toegenomen te zijn ten koste van het gazon. Het weer kan daarbij een rol spelen. De winter was zacht en (vrij) droog in januari en maart en juist

bijzonder nat in februari. Het zou kunnen dat wormen dieper in de bodem zijn gekropen door de recente droogte, waardoor de vogels nu meer een voorkeur hebben voor de border. Daar is de bodem wat makkelijker om te woelen en ligt er vaak blad. Daartussen zijn insecten en andere ongewervelde dieren te vinden. Ook voorkomt de bladlaag een hele sterke uitdroging.

Naast voer is water belangrijk. Het gebruik hiervan lijkt recent ook toegenomen, opnieuw waarschijnlijk door het droge warme weer van maart. Daarnaast zijn de bessen van de klimop in deze periode rijp geworden. Die worden in toenemende mate verorberd. Appel en sierappel blijven soms lang hangen, maar gaandeweg neemt de kans dat de merel daar een hapje van neemt af.

Blijft het droog?

Het is lente! En dat betekent dat de eerste merels met nestbouw worden gemeld. Het is natuurlijk leuk om zo'n broedgeval in de gaten te houden. En voedsel wordt nog belangrijker. Want naast voer voor de volwassen vogels zelf, moet dat ook voor de jongen verzameld worden. Het lijkt dan logisch dat de vogels meer op zoek gaan naar wormen uit gazon en border. Het is dan ook spannend of het een droog voorjaar gaat worden.

Tips voor het tellen

Doe je mee aan de telling? Dan hebben we nog een paar tips voor je. Vink bij het voer alleen aan wat ze eten, niet wat aanwezig is. Wat aanwezig is, heb je al doorgegeven in de gegevens van je telplek. Verandert er hier iets, dan kun je dit gaandeweg het seizoen aanpassen. Doe je nog niet mee aan de telling? Het maken van een telplek is eenvoudig te doen via [Jaarvandemerel.nl](https://jaarvandemerel.nl). En het hoeft echt geen uitgebreide tuin te zijn. Ook als je een terras hebt, een balkon, of een plantsoen waar je op uitkijkt, kun je dat als telplek aanmaken.

Dikkie en Geelsnavel

Sommige waarnemers zijn bijzonder betrokken bij hun eigen merels en geven ze zelfs namen: "Ons mannetje en Dikkie zaten in de tuin. Geelsnavel heb ik deze week niet gezien, maar Slankie was vanmorgen wel weer even in de tuin," schrijft een teller. Een ander schrijft: "Ze eten momenteel van vogelvoer en vetblok en wroeten op de grond tussen planten en op tuinpad. Mijn merels lusten geen appels (meerdere keren geprobeerd, maar er wordt niet van gegeten)," terwijl de appels bij weer een andere teller juist wel favoriet zijn: "De merels zijn dol op doorgesneden appels. We hebben een 'merelhuisje' gemaakt en opgehangen. Daarin leggen we ook halve appels. Die waren al snel ontdekt door een merel."

Heb je zelf een leuke waarneming, deel dat gerust op sociale media met #jaarvandemerel, @sovon en @vogelnieuws.

Tel ook mee

Meedoen aan 'Wat eet de Merel?' is niet moeilijk. Als je ook enthousiast bent geworden ga dan naar [Jaarvandemerel.nl](https://jaarvandemerel.nl) om je aan te melden. Maak een tuin of ander telpunt aan en geef regelmatig je resultaten door. Dit kan wekelijks, maar ook als je minder vaak telt, is je bijdrage waardevol. Elke telling telt!.

Ken je naast de merel ook veel andere soorten op basis van geluid en uiterlijk, dan kun je wellicht ook meedoen aan het [Meetnet Urbane Soorten](https://meetneturbane-soorten.nl) van Sovon. [Iets voor jou?](https://jaarvandemerel.nl)

Tekst en figuur: Marcel Wortel, [Sovon Vogelonderzoek Nederland](https://sovonvogelonderzoek.nl)

Foto: Bart Vastenhouw, [Saxifraga](https://saxifraga.nl)

Groene vrijwilligers staan nog sterker door samenwerking

[Vogelbescherming Nederland](#)

29-MRT-2022 - Dag in dag uit zetten honderdduizenden groene vrijwilligers in Nederland zich in voor groen en natuur in hun eigen buurt. Van nestkastjes ophangen tot het beïnvloeden van gemeentelijk beleid. Met de schenking van € 1,7 miljoen van de Nationale Postcode Loterij kunnen we hen nog beter helpen bij het vergroenen van hun eigen buurt.

Deel deze pagina

Als [Vogelbescherming Nederland](#), [LandschappenNL](#), de [Natuur en Milieufederaties](#), [IVN Natuureducatie](#) en [SoortenNL](#) weten wij hoe belangrijk deze vrijwilligers zijn. Zonder hun inspanningen zou de natuur er in Nederland er veel slechter voorstaan. Daarom ondersteunen we ze waar mogelijk.

Sterk gemotiveerd

Groen is belangrijk. Mensen voelen dat heel sterk. Ze protesteren als er bomen worden omgehakt, ze voeren vogels, timmeren bijenhôtels en planten inheemse bomen. Mensen functioneren geestelijk en lichamelijk beter in een natuurlijke omgeving.

Veel vrijwilligers verdiepen zich vanuit deze diepgewortelde motivatie verder, willen weten waarom het zo slecht gaat met de biodiversiteit en wat ze daar nog meer aan kunnen doen. Zo kan een vrijwilliger die vlinders telt en de aantallen ziet dalen zich ontwikkelen tot een betrokken burger die de gemeente vraagt over te schakelen op natuurgericht maaibeheer.

Veranderingen doorgevoerd krijgen, lukt meestal beter samen met anderen. De een kan onderzoeken wat er aan de hand is, een ander kan in een vlammend betoog uitleggen hoe het beter kan en weer iemand anders is goed in het hierbij betrekken van media of bestuurders. Samen sta je sterk.

Effectiever opkomen voor groene buurt

‘Samen sta je sterk’ is de kern van de aanpak die we voor ogen hebben. Dit sluit aan bij de drijfveren van vrijwilligers. Veel vrijwilligers willen leren en onderdeel zijn van een gemotiveerde lokale groep om in de eigen omgeving nog effectiever op te kunnen komen voor natuur en landschap, groene schoolpleinen, kleurrijke bermen, natuurrijke bedrijventerreinen en natuurinclusieve bebouwing.

Gemotiveerd door deze drijfveren zijn we als landelijke natuur- en milieuorganisaties het afgelopen jaar nauwer gaan samenwerken. We hebben daarbij vooral ingezet op vrijwilligers ondersteunen bij inspraak in gemeentelijke besluitvorming. Vooral belangrijk als straks de nieuwe Omgevingswet is ingevoerd. Met steun van de Postcode Loterij kunnen we nu nog beter zorgen dat ‘onze vrijwilligers-achterbannen’ – 150.000 man sterk - en de vele overige groene vrijwilligers elkaar kunnen vinden. En dat ze de weg vinden naar andere partijen met overlappende belangen. Recreatie, gezondheid en klimaatadaptatie bijvoorbeeld. Zodat ze hun inspraak kunnen afstemmen en samen meer bereiken.

Groene beweging

Speerpunt is een online platform. De website [Samenvoornzeleefomgeving.nl](https://samenvoornzeleefomgeving.nl) is een eerste stap. We bouwen deze site verder uit om onderling contact te vergemakkelijken, met informatie over meer lokale onderwerpen, webinars en cursussen. Hier kunnen vrijwilligers ervaringen uitwisselen en elkaar vinden als gezamenlijke actie nodig is. Bijvoorbeeld rondom gemeentelijke bomenbeleid, ecologisch bermbeheer en natuurinclusief bouwen. Ze kunnen elkaar inspireren, initiatieven ontwikkelen en zelf ideeën ontwikkelen om een gemeente mee te benaderen. De vrijwilligers worden zo onderdeel van een groene beweging die in honderdduizenden kleine stapjes ons land iedere dag iets mooier maakt.

Tekst: [Vogelbescherming Nederland](#)

Foto: Arnold van Kreveld (leadfoto: groen-blauw netwerk)

Bunzing, hermelijn en wezel: verborgen bestrijders van plaagdieren

[Marterstichting](#)

19-NOV-2021 - Bunzing, hermelijn en wezel zijn dieren die bijna iedereen wel kent, maar waar bijna niemand iets van weet. Het nieuwe boek van Edo van Uchelen brengt hier verandering in. Wist je bijvoorbeeld dat het kleinste roofdier ter wereld in Nederland voorkomt? De wezel hoort met bunzing en hermelijn bij de kleine marterachtigen. Deze kleine roofdieren hebben één probleem: je ziet ze bijna nooit.

Cover van het boek 'Bunzing, hermelijn en wezel' (Bron: Edo van Uchelen) Roofdieren beleven een heuse comeback in ons land. Otter, zeearend, wilde kat en wolf zijn terug van weggeweest. Deze soorten krijgen veel aandacht in de media, het zijn vlaggensoorten. Maar er is iets vreemds aan de hand. In Nederland komen [zeven soorten marters](#) voor, ze vormen de grootste groep roofdieren van ons land. Otter, das en boommarter zijn in beeld, maar de kleintjes krijgen nauwelijks aandacht.

Bunzing, hermelijn en wezel (de kleine roofdieren) zijn de ondergeschoven kindjes van onze natuurwereld. Ze hebben een verborgen, heimelijke levenswijze en bij veel mensen een slechte reputatie. Dat is jammer want het zijn prachtige, intelligente dieren. Als biologische bestrijders van ratten en muizen vervullen ze een essentiële taak in onze natuur, maar krijgen daar niet de waardering voor die ze verdienen. Tijd om daar verandering in te brengen

Onbekend maakt onbemind

Bunzing, hermelijn en wezel worden steeds minder vaak gezien. Het gaat niet goed met ze. Ze hebben een heimelijke leefwijze, zijn nauwelijks zichtbaar en niet goed te inventariseren. Harde gegevens ontbreken en daarom zijn ze in de meeste provincies niet eens beschermd. Hun verborgen en onbekende leefwijze maakt ze blijkbaar onbemind.

Dat is jammer want als plaagdierbestrijders vervullen ze een belangrijke rol, waar zeearend, otter, wilde kat of wolf niet aan kunnen tippen. Anders dan deze grote roofdieren zijn bunzing, hermelijn en wezel gespecialiseerd in het vangen van ratten en muizen en kunnen ze met hun flexibele, langgerekte lichaam knaagdieren tot in hun holen achtervolgen.

Kleine roofdieren eten vooral knaagdieren, hun stapelvoedsel (Bron: Rene Nauta)

Biologische bestrijders van plaagdieren

Bunzing, hermelijn en wezel zijn felle roofdieren. Ze combineren snelheid met kracht en behendigheid. Wie wel eens een jagende wezel of hermelijn heeft geobserveerd zal dat niet snel vergeten! Met souplesse en elegantie verschalken ze hun prooidieren, blijkbaar zonder enige

moeite. Muizen en ratten worden snel en effectief opgeruimd. Het zijn bovendien 'surplus killers', ze doden meer prooien dan ze op kunnen eten. Op die manier voorkomen ze onnatuurlijke pieken (plagen) van knaagdieren, niet alleen door (over)predatie maar ook doordat knaagdieren zich onveilig voelen waardoor hun voortplanting wordt afgeremd. Nu het gebruik van schadelijke rodenticiden (muizen- en rattengif) steeds meer aan banden wordt gelegd vormen de kleine roofdieren dus een prima alternatief.

Wezel met (spits)muis als prooi (Bron: Edo van Uchelen)

Herstel met eenvoudige maatregelen

Bunzing, maar vooral hermelijn en wezel hebben veel natuurlijke vijanden en daarom behoefte aan dekking. In grote, open landschappen kunnen ze moeilijk overleven. Veel eisen stellen ze niet. Groene (lijnvormige) verbindingen in het landschap zijn belangrijk. Wat houtwallen en singels, hier en daar een bosje of rietkraag en ruige randen, oevers en bermen die niet of minder worden gemaaid zijn voldoende.

Het leuke is dat ze ook snel profiteren van landschappelijke maatregelen die bijdragen aan de belevingswaarde van het landschap, zoals het aanleggen van akkerranden, houtwallen en hagen. In ons land is 'niets doen' misschien wel het belangrijkste. [We zijn veel te netjes en daar houden bunzing, hermelijn en wezel niet van](#). Snoeihout en maaisel kan op hopen achterblijven. En misschien wel het allerbelangrijkste: minder maaien van bermen, oevers en akkerranden!

Beheer voor bunzing, hermelijn en wezel is eigenlijk heel makkelijk en kost nauwelijks geld. Het hoeft niet speciaal te worden ingepast of uitgevoerd omdat beheer voor kleine marterachtigen ook goed is voor heel veel andere bijzondere soorten.

Meer informatie

- Het boek 'Bunzing, hermelijn en wezel' is te bestellen bij de [KNNV Uitgeverij](#) en kost € 24,95.
- Vroege Vogels maakte een [podcast over \(het nut van\) kleine roofdieren](#).
- De marterstichting zet zich in voor een betere bescherming van de Nederlandse marters en beheert een [actieve facebookgroep, waar je terecht kunt met al je vragen over marters](#).

Tekst en foto's: Edo van Uchelen, [Marterstichting](#)

Tekening: Rene Nauta

Kleinschalig landschap met houtwallen, ideaal leefgebied voor kleine roofdieren (Bron: Edo van Uchelen)

Gemiva winkel in het Weetpunt

de spullen van Gemiva ook
contactloos, met pin of telefoon
betaald worden

GEMIVA-SVG GROEP

Samen maken we het verschil

Vogelhuisjes
Kaarsen
Decoratie
Aardewerk
Vogelvoerbakjes
En nog veel meer leuke
dingen voor u huis
U steunt hier Gemiva
het Weetpunt

Contante betaling

Buiten de regio

Provincie Gelderland wil de natuur laten bloeien in de sport

[Provincie Gelderland](#)

Gemeenten en sportclubs stimuleren om hun sportparken meer natuur inclusief en klimaatadaptief in te richten. Dat is het doel van het inspiratiedocument 'Natuur inclusief sporten en bewegen' van de provincie Gelderland, NOC*NSF en de Gelderse Sport Federatie. "Een natuur inclusief sportpark is niet alleen goed voor de natuur, maar ook voor de sporters", zegt Bob Thomassen van NOC*NSF.

Oplossing ligt in de natuur

"Op veel sportparken krijgt de natuur steeds minder de ruimte vanwege het onderhoudsgemak. Dat levert allerlei problemen op zoals hittestress en wateroverlast. De oplossing voor deze problemen ligt in de natuur, door bijvoorbeeld meer bomen te planten", legt Bob, projectleider sportinfrastructuur bij NOC*NSF, uit. "Ook voor de biodiversiteit is dit een grote kans, aangezien één procent van het grondoppervlak in Nederland sportveld is. Bovendien blijkt uit onderzoek dat sporten in een natuurlijke omgeving beter is voor je mentale gezondheid."

"Gelderland is koploper als het gaat om natuur inclusief sporten en de verduurzaming van sportaccommodaties", zegt Bob. "Samen met de provincie Gelderland en de Gelderse Sport Federatie werken we aan meer biodiversiteit op de sportparken."

Subsidie voor vergroening sportpark

Gemeente Nijmegen ontving recent een subsidie van de provincie voor het vergroenen van Sportpark Oscar Carré. "Mede daardoor kunnen we dit sportpark omtoveren tot een fijne, groene plaats om te sporten en te bewegen", vertelt Peter Hendriks, manager buitensport bij de gemeente Nijmegen. "En wat ik heel mooi vind: studenten van de naastgelegen mbo-school Yuverta gaan ons helpen met het inzaaien en planten van het groen."

Peter vertelt dat het tien jaar oude kunstgras op Sportpark Oscar Carré inmiddels vervangen is door het milieuvriendelijkere non-infill kunstgras (zonder 'infill' van bijvoorbeeld plastics of kurk). "Sinds vorig jaar (2021) maken we bij elke renovatie zelf ook budget vrij voor biodiversiteit. Een stadsecoloog maakt vervolgens een plan dat bij de omgeving past. Hierbij worden overlevingskansen voor doelsoorten vergroot en ontstaat ook meer ruimte voor nieuwe soorten. Met de subsidie van de provincie kunnen we nóg meer doen aan biodiversiteit langs de velden en bij het clubhuis. We realiseren bijvoorbeeld bloemenweides, bosschages, gevelbegroeiing en we planten solitaire bomen en boomgroepen."

Verder verduurzamen

"We werken ook op andere manieren aan het verduurzamen van onze sportparken. Zo sproeien we onze natuurgrasvelden niet meer met leidingwater. En we sproeien laag over de grond, zodat er veel minder water verloren gaat. Daarnaast kijken we ook naar de mogelijkheden voor zonnepanelen en zonnetapijten. Dat zijn tapijten met oprolbare zonnepanelen die je over het kunstgras kunt uitrollen als er niet wordt gespeeld", legt Peter uit. "We krijgen enthousiaste reacties van de sportverenigingen en de sporters én we helpen het klimaat een handje. Een win-winsituatie dus."

Inspirerende voorbeelden en subsidie aanvragen

Benieuwd naar de mogelijkheden of op zoek naar meer inspirerende voorbeelden? Bekijk het [inspiratiedocument Natuurinclusief sporten en bewegen](#) (pdf; 48,3 MB). Ook kunnen Gelderse gemeenten subsidie aanvragen bij provincie Gelderland om de biodiversiteit op de sportparken in hun gemeente te vergroten. Bijvoorbeeld voor het planten van bomen, het zaaien van inheemse bloemenmengsels en het ophangen van nestkastjes voor vogels. Je kunt een subsidieaanvraag indienen via de [subsidieregeling Biodiversiteit en landschap](#).

Foto: [foto provincie Gelderland](#)

Kort WetensWaard

**vrijwilligers
gevraagd!**

M/V

Vrijwilliger worden?

Stichting Natuur & Landschap Zwijndrechtse Waard

**Wij bieden wij u de mogelijkheid aan om een (korte of eendaagse) cursus te volgen.
Er zijn vele mogelijkheden informeer gewoon eens!**

Werkgroep Flora en fauna

Werkgroep Weetpunt

Vogel Werkgroep

Werkgroep natuurbeheer

Boeren adviseren met erf beleid

**O.a. door het maken en plaatsen van
vogelkasten**

**Gastvrouw of gastheer voor het
“Weetpunt”**

Vogeltellers

Vogels tellen is leuk en kan eenvoudig beginnen

Excursies leiders

Werken in de natuur Hooge

Nesse/Veerplaat

Folder beschikbaar